

ÜHTEKUULUVUSFOND

1994. aastal loodud Ühtekuuluvusfondist rahastatakse keskkonna- ja üleeuroopalise võrgu projekte liikmesriikides, mille kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90% ELi keskmisest.

ÕIGUSLIK ALUS

[Euroopa Liidu toimimise lepingu](#) artikkel 177 (eriti selle teine lõik).

EESMÄRGID

Ühtekuuluvusfond loodi eesmärgiga tugevdada Euroopa Liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, et edendada kestlikku arengut. Programmitöö perioodil 2021–2027 toetatakse fondist

- keskkonnainvesteeringuid, sealhulgas kestliku arengu ja energeetikaga seotud valdkondadesse, millel on keskkonnale positiivne mõju;
- üleeuroopalisi võrke transporditaristu valdkonnas (TEN-T);
- tehnilist abi.

Projektide puhul, mis täidavad ELi keskkonnakaitse eesmärke, võib Ühtekuuluvusfondist anda abi ka kestliku arenguga seotud valdkondadele, nagu energiatõhusus ja taastuvad energiaallikad, ning transpordisektoris üleeuroopalistest võrkudest väljapoole jäävatele transpordiprojektidele, mis hõlmavad raudtee-, sisevee- ja meretransporti, ühendvedude süsteeme ja nende koostalitlusvõimet, maantee-, mere- ja õhuliikluse korraldust, puhast linnatransporti ja ühistransporti.

Ühtekuuluvusfondist rahastatakse [programme](#), mille eest [vastutavad ühiselt](#) Euroopa Komisjon ning liikmesriikide riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused. Liikmesriigid valivad, milliseid [projekte](#) rahastada ja vastutavad igapäevase juhtimise eest. Fondide kasutamise eeskirjad on sätestatud ühissätete määruses.

ABIKÕLBLIKUD RIIGID

Ühtekuuluvusfond on reserveeritud liikmesriikidele, mille kogurahvatulu ühe elaniku kohta on alla 90% ELi keskmisest. Programmitöö perioodil 2021–2027 toetatakse Ühtekuuluvusfondist 15 liikmesriiki. Need on Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari.

EELARVE JA FINANTSREEGLID

Ühtekuuluvusfondi reeglid aastateks 2021–2027 on sätestatud Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi käsitlevas [määruses](#). Fond toetab majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi alla kuuluvaid projekte, peamiselt keskkonna- ja transporditaristu projektide, sealhulgas üleeuroopaliste võrkude (TEN-T) puhul.

Määruses säilitatakse ELi ühtekuuluvuspoliitika temaatiline suunitlus. Ühtekuuluvusfondist toetatakse kahte konkreetset eesmärki: keskkonnahoidlikum, vähese CO₂ heitega ja ringmajandus (poliitikaeesmärk nr 2), ja paremini ühendatud Euroopa (poliitikaeesmärk nr 3).

Ühtekuuluvuspoliitika raames esitati selliste tegevusvaldkondade loetelu, mida Ühtekuuluvusfondist ei tohi ajavahemikul 2021–2027 toetada. See hõlmab tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimist või ehitamist, lennujaamade taristut (välja arvatud äärepoolseimates piirkondades) ja mõnda jäätmekäitlustoimingut (nt prügilad). Lisaks ei tohi Ühtekuuluvusfondist toetada investeringuid eluasemetesse, välja arvatud seoses energiatõhususe või taastuvenergia kasutamise edendamiseks.

Aastatel 2021–2027 eraldab Euroopa Liit Ühtekuuluvusfondile 42,6 miljardit eurot (2018. aasta hindades, mis tähendab vääringu väärtust 2018. aastal), sealhulgas 10 miljardit eurot Euroopa ühendamise rahastule, mis on ELi rahastamisprogramm, mille eesmärk on toetada üleeuroopalise taristu arendamist sellistes valdkondades nagu transport, energeetika ja digiteenused. Kaasrahastamise määr võib ulatuda kuni 85%-ni projektide väärtusest.

Ühtekuuluvusfondi rahalistest eraldistest peaks 37% aitama kaasa ELi kliimaeesmärkide saavutamisele.

Ühtekuuluvusfondi eraldised liikmesriigi kohta ajavahemikul 2021–2027 on järgmised:

Liikmesriik	Eelarve (miljonit eurot)
Bulgaaria	1 467
Tšehhi	7 389
Eesti	952
Kreeka	3 508
Horvaatia	1 372
Küpros	207
Läti	1 204
Leedu	1 645
Ungari	3 015
Malta	192
Poola	10 750
Portugal	3 946
Rumeenia	4 094
Sloveenia	834

Slovakkia	1 868
Kokku	42 556*

* Sh tehniline abi (114 miljardit eurot).

Allikas: Euroopa Komisjon, 2018. aasta hindades.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Aastateks 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitikat kehtestavad määrused võeti vastu seadusandliku tavamenetluse raames, seega oli parlamendil täielik õigus esitada muudatusettepanekuid. See võimaldas parlamendil muuta kavandatavad reeglid paindlikumaks ja liikmesriikide vajadustele sobivamaks.

Oma [6. aprilli 2022. aasta resolutsioonis 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika rakendamise alustamise kohta](#) märkis Euroopa Parlament, et COVID-19 on peamine põhjus, miks ühtekuuluvuspoliitika üle peetavad läbirääkimised aeglustusid, mistõttu tekkis omakorda viivitus 2021.–2027. aasta rahastamise õigusraamistiku vastuvõtmisel. Parlament nõudis tungivalt, et komisjon esitaks erandolukorra plaani, et lahendada programmi hilisest algusest tingitud võimalikud alarakendamise probleemid, peljates eelarvekärpeid eelseisval programmitöö perioodil. Resolutsioonis rõhutatakse, et viivitused 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel takistavad liikmesriikidel reageerida kriisidele, sealhulgas Venemaa Ukraina-vastasele agressioonile.

Lisateavet selle teema kohta leiate [regionaalarengukomisjoni](#) veebisaidilt.

Kelly Schwarz
04/2024

